

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

5. Promissio acceptata ad quid obligat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

sentia acceptet, ut, si hic quis promittat: Promitto tibi presentem dare centum Francisco Infanti. In hoc enim casu revocari non posse promissionem, docetur communiter, etiam si, non Franciscus Infans, sed tu solus acceptaveris. Vultum, hic adesse acceptationem factam à tertio, id est, à te, iam supponis, à te, inquam, quasi constituto legitimo Procuratore in re utili Infantis. Quid autem requiratur universaliter ad legitime constituendum aliquem, ut is possit pro alio acceptare, dicitur mox § 4.

§. IV. An ad remissionem debiti, & ad cessionem Iuris necessaria sit Acceptatio?

1. Per hanc occasionem, Inquires, An ad remissionem debiti requiratur etiam acceptatio eius, cui debitum remittitur, v. g. Si ego tibi meo debitori in aureis centum, eos remittam, siue animo dumtaxat, siue verbis, sed te nondum acceptante, possumne revocare dictam remissionem, & exigere à te debitum?

2. Respondeo, requiri acceptationem, unde in exemplo allato, te posse revocare, & consequenter exigere debitum. Ratio est, quia remissio debiti donatio est, nam propterea vocari solet condonatio, & per illam transferri debet Ius, quod habet creditor in ipsum debitorem, id, quod sine acceptatione non fit, ut ex dictis Delugo d. 13. de Iust. n. 54. patet.

3. Illud tamen diligentissime est advertendum, non idem esse in cessione, seu renunciatione iuris, quae fit, quando quis habens Ius contra rem, quam alius iuste possidet, illi Iuri cedit. Exemplo res erat manifeste: Sim ego, v. g. ex Testamento Tiej substitutus in hereditate, quam Caio reliquit dictus Titius, Caio autem noluit adire dictam hereditatem seu velit eandem suo Iuri, dico, etiam si ego nihil sciverim de hac cessione, illamque non acceptavimus, nec Dominum Iuri hereditatis, modo explicato in tract. de testamentis, nec illam cessionem amplius revocari posse à Caio. Ratio est, quia ego substitutus Iuri fui à Titio, velut ad habendam hereditatem, sed illam intendebat impedimentum ex eo, quod prius fuit ad hereditatem vocatus Caio. Remota igitur impedimento, iam ego ex vi substitutionis hereditatem legitime acquiritur. Substitutus Sed ut amoveretur impedimentum neque notitia mea, nec acceptatio requiritur sed solum voluntas illius, apud quem potestas erat tollendi, vel ponendi impedimentum, ergo, &c.

4. Atque ex hac doctrina, si recte memineris, colligere Lib. 7. in Decal. cap. 3. §. 3. num. 7. potui coniugem remittentem alteri coniugi culpam adulterij, non posse eam remissionem amplius revocare, quamvis alter eam nesciverit, & non acceptaverit, quia illa est mera cessio seu renuntiatio Iuris, non verò remissio debiti. Locum recole.

5. Ex eadem doctrina colligo in presenti, cur emancipationem infantis fieri sine ipsius infantis consensu, seu acceptatione, disponitur à iure, Lib. 1. de emancipatione. Ratio est, quia ut nota Turrianus, d. 64. dub. 5. n. 10. in emancipatione pater nihil dat de suo sed solum cedit patriae potestati, quam de Iure solo positivo Pater habebat. Ea ergo potestate de licentia eiusdem Iuris legitime dimissa, filius statim revertitur ad suam naturalem libertatem.

§. V. Promissio acceptata quam obligationem in conscientia pariat.

1. Vid requiratur ad legitimam acceptationem, mox, ut dixi, diligenter explicabimus, nunc enim ea supposita, quærimus, an promissiones liberales (& idem est de Donatione gratuita in futurum ante traditionem; tunc enim ea Donatio non est, nisi promissio tradendi) an, inquam, eam obligationem pariant in promittente, ita ut resiliere à promisso non possit promittens? Liberalis, & gravita (dixi) nam

in contractibus, & quibusque pactis onerati acceptationem parere obligationem iustitiae, cum est, nec questionem dignum. Abstrahimus autem à damno, quod ex promissione non servata forte consequatur, quale esset, quando tu, v. g. ex eo, quod ego tibi promittam frumentum, & deinde non mutari, debitor carius emere, quam valebat tempore promissionis, inquam, intrinseci ipsi promissioni, id est, quod in passus es, præter id, quod ipsam rem promissam non habuisti.

2. Iam verò, tametsi plures negent, ut Caius Anst. Sotus, Pet. Ledesma, alique apud Sanch. & Dianam citandos. Plures autem, ut Sanch. lib. 1. marrin d. 4. dicitur apud ipsum, & apud Dian. p. 4. r. 7. d. 112. affirmant liberalem promissionem parere obligationem gravem in re moraliter gravi, alio tamen, id dependente ab intentione promittentis, quæ, hac in re, quadruplex est potest.

3. Si enim primò, is, qui promittit, voluit se obligare ex virtute Iustitiae, obligabitur graviter in re, & consequenter promissionem revocare non poterit. Ne enim se obligare ex virtute Iustitiae, est, velle in promissarium Ius aliquod, (quod tunc non esse potest in re, sed ad rem promissam) & velle se condere illi debitori Ius recipiende est ac si ab illo aliquod conferendum ipsi hoc Ius accepisset; quod cum proprio facere potest, potest etiam mere libere alienare, cum quilibet de se disporere libere possit.

4. Si secundò, is, qui promittit, se voluit obligare ex virtute Fidelitatis dumtaxat, obligabitur dumtaxat moraliter. Velle enim se obligare ex Fidelitate, est, velle se solum dare promissario rationabilem rem (quod licet quoddam Ius vocari potest per quod is, qui expectat prudenter rem promissam, quæ sit aut non solum in ea obligatione, quam habet contra promittentem sed etiam cum factis sed etiam cum factis, ut in superius dictis explicatum est.

5. Si tertio, is, qui rem gravem promittit, vult se obligare graviter, licet non explicet, sed non ex qua virtute, nunc obligabitur licet graviter, sed ex virtute Iustitiae. Ratio est, quia obligatio graviter ex virtute Iustitiae, est, quod obligatus graviter hoc ex virtute non potest, nisi ex eo quod promittens vult transferre Ius ad eum in promissum, licet in eadem menti tenet. Ita Delugo mor. citandos.

6. Si denique quarto, is, qui liberaliter, etiam rem gravem, promittit, non debet, ex qua virtute, acceptare, de aliquando, nec scit, gravem, vel levem obligationem, obligabitur solum venialiter, ut vult Delugo d. 162. Oñate r. 2. de contr. tr. 9. d. 13. §. 7. n. 39. Delugo d. 23. de Iust. d. n. 91. ex virtute Fidelitatis. Ratio est, quia n. 10. afferam.

7. Primum, ex his quatuor dictis patet, quia posita translatione Iuris, graviter laderetur in suo Iure promissarius, si promissum non servaretur.

8. Secundum idem patet, quia deludere Iperum non nisi leve est.

9. Tertium patet etiam, quia tunc rem res obicitur ad primum actum, in quo violari diximus Iustitiam.

10. Quartum denique, quod valde frequens, à quotidianum esse solet, inde probatur, quia, quando homines quid promittunt liberaliter, abstrahendo, vel non advertendo ad mensuram obligationis, non solent, nec censentur (quando aliud non obdunt) se obligare, nisi ad id, quod requirit natura liberalis promissionis: at hec non requirit, nisi obligationem levem.

11. Confirmatur, quia, nec ipse promissarius in hoc quarto modo promissionis aliquid amplius expectat, si imprudens ipse in coniectu humano iudicaretur, si eodem rigore expectaret id, quod ipsi modo dicto promittitur, cum quo solet expectari id, quod debetur ex Iustitia.

12. Confirmatur

12. Confirmatur iterum, quia promittens hoc quarto modo, omnibus expensis est dubius, an graviter obligetur, an leviter. ergo sicut in lege, quando dubium est, an illa obliget graviter, an leviter, possum ex Castro Palao tom. 1. tract. 13. de leg. d. 1. p. 9. num. 1. eligere, quod minus est, puta obligationem levem, ita hic: ubi adest quasi Lex privata, quam sibi indicit promissor.

13. Dictum autem est in hoc quarto dicto (quando aliud non addunt) Nam si quis addat, v.g. Iuramentum, vel Scripturam publicam, vel aliquod verbum significans rigorosam obligationem, ut si dicas: Obligo me, quantum possum, ad hoc, vel illud faciendum, seu donandum, seu vendendum, &c. quæ verba non sunt dicta urbanitatis gratia, si, inquam, aliquod ex his addas, signum est, te voluisse ex Iustitia obligare; juxta dicta in primo, vel tertio modo.

14. Hinc ergo rectè Sa. v. Promissio, num. 1. Vix, ait, quis promittentium obligari intendit, nisi juret, aut faciat Instrumentum.

15. Hinc Molina disp. 262. num. 8. ait, in ejusmodi gratuitis promissionibus homines, ut plurimum, nisi aliud expriment, velle solum ex fidelitate se obligare.

16. Hinc Lessius, l. c. 13. dub. 8. num. 58. quamvis nobis aliàs contrarius, fatetur multorum promissiones qui leviter solent multa promittere, hoc modo esse intelligendas.

17. Hinc Sanchez lib. 1. matrim. d. 5. num. 21. aliàs nobis etiam contrarius, admonet, plurimas promissiones excusari à mortali, quia non intendunt homines se obligare præcisè, sed ex quadam benevola honestate.

18. Porro indicia, quibus discerni potest, non affuisse animum se obligandi primo, vel tertio modo ex dictis, id est, sub mortali, sunt duo. Primum, si requisitus, ut promissionem juramento firmet, id recuset, non ob juramenti solum reverentiam, (quod certè non est passim etiam cum veritate adhibendum) sed ne alstringatur ad promissum servandum. Secundum, si, quando promissisti, rogatus fuisses, an velles te obligare ad mortale, respondisses, te nolle. Lege Oñate, loc. citat. sect. 8. qui latius hæc signa, unde dignoscatur ejusmodi intentio, percurrit.

Promissio dubia.

19. Quid si, omnibus expensis, sit dubium, an verba indifferentia ad significandam obligationem, vel solum urbanitatem, fuerint à te in promittendo dicta cum animo te obligandi, judicandumne erit, adesse obligationem?

Respondeo, non esse judicandum. Ratio est, quia in liberalibus Donationibus non censetur quis, se obligare per verba, quæ in alterutram partem sumi possunt, tantumque indifferentia ad significandam, vel obligationem, vel urbanitatem, tunc enim ea verba non arguunt animum se obligandi. Ita Delugo, d. 22. de Iust. num. 65. & Oñate, loc. cit.

20. Quod si hac occasione quæras: Quid, si verba non sint indifferentia, sed explicant obligationem rigorosam, ut, si dicam: Promitto tibi hanc rem, & me ex nunc obligo, quantum possum, ad hoc tibi donandum, sed verè sum negativè dubius, an id ex animo me obligandi, an solum ex urbanitate sic promiserim?

21. Respondeo: Communis opinio, quam idem Delugo ibidem à num. 61. sequitur cum Sanchez lib. 1. matrim. disp. 5. num. 20. & Castropal, tom. 1. tract. 1. disp. 3. p. 10. num. 4. docet, in utroque foro esse obligationem rigorosam. Nos autem idem docuimus lib. 1. in Decalog. c. 3. §. 7. v. Notum, num. 6. sed addidimus, quoad forum conscientie aliquid benignius dici posse, idque non esse improbabile. Locum relege. Quæ tamen benignitas, an excipi possit in promissione, quæ imbitur in solemnem

professionem, & consequenter in Matrimonio aliis expendendum dedimus, ibid. v. Professio Religiosa.

Notabilis quantitas in Promissione liberali quo modo mensuranda?

22. Duo supersunt explicanda. Alterum: Diximus num. 8. & 9. promittentem, si se velit obligare graviter, peccare mortaliter, quando res promissa est gravis, & ipse non observat. I. m. scire quis capiet, equaniam sit gravis ejusmodi res? In promissione prædicta liberali, v.g. pecunie, peccatone mortaliter, eam promissionem in illa quantitate non servando, in qua peccarem, si illam furarer?

23. Respondeo cum Sanchez lib. 1. matrim. disput. 5. num. 24. & Delugo d. 23. de Iust. num. 119. requiri quantitatem quadruplo majorem, quam requiritur in furto: Si, v.g. teneas, furtum quatuor Iuliorum esse mortale, sanè, ut sit peccatum mortale, non servare promissionem, qua te graviter voluisti obligare, requiritur, ut non serves promissionem donandi sexdecim Iulios. Ratio potissima est, quia minus offendit, qui rem suam non dat, licet promissam, quam qui alienam furto rapit. Et certè qui liberaliter promittit, non debet tam rigorosè urgeti, ut à sua munificentia neque urgeatur, ac à delicto furti.

Lege nostrum Opusculum de Sacrificio Missæ, lib. 3. c. 1. §. 9. ubi resolvo, an non solvens promissum de celebranda una, vel altera Missa, graviter peccet.

Quid addit Iuramentum supra promissionem acceptatam?

24. Alterum: Diximus num. 13. Iuramentum esse signum, quod quis se ex Iustitia, atque adeo graviter, obligaverit, si illud apposuit liberali promissioni: Hinc quærimus, an præcendendo à ratione signi talis animi, se obligare volentis, iuramentum ipsum ex se hoc faciat, id est, an iuramentum additum promissioni liberali, & non obligatorie graviter, eo ipso obligationem inducat sub mortali: & vinculum Iustitiæ superaddat. Vinculum Iustitiæ, dico, nam quod inducat obligationem sub mortali propter vinculum Religionis, quod à juramento superaddatur, certum est ex dictis lib. 3. in Decalog. cap. 3. §. 3. quia iuramentum semper est in honorem Dei servandum. Solum ergo hic quærimus, an superaddat vinculum Iustitiæ?

25. Respondeo, id etiam ex ibidem dictis decisum remanere. Probabile enim ibi reputavimus, nullum Iustitiæ vinculum addi per iuramentum. Sed solum vinculum Religionis. Quare vera esse existimamus, quæ Caramuel, lib. 2. Theol. Moral. d. 158. & latius n. 606. Promissio acceptata (inquit) in re gravis, quæ aliter non obligaret, si roberetur juramento, obligat sub mortali, sed solum ex vi juramenti (hoc est, ex virtute Religionis.) Vnde primo, poterit remitti à promissario. Secundo, si is, qui juravit, obtineat, inconsulto, aut contradicente illo, cui promissio facta fuit, ad nihil obligabitur, & non peccabit, quia tota obligatio nascebatur ex Iuramento, (hoc est, ex Religione) quod jam tollitur à Vicario Christi, hoc est, ab habente potestatem dispensandi. Hæc ille.

26. Rectè autem dixit, obtineat legitimam juramenti dispensationem, ut innueret debere intervenire causam dispensandi, nam ad legitimam quamcunque dispensationem obtinendam, debere adesse causam proportionatam, est communis doctrina. Quæ autem, & qualis, sufficiat, nos explicuimus, cum de juramenti relaxatione tractavimus lib. 3. in Decal. §. 3. n. 14.